

У ПАРТКОМІ ІНСТИТУТУ

Партком задовольнив прохання Вальчука Б. А. про звільнення його від обов'язків заст. секретаря парткому по ідеологічній роботі у зв'язку з погіршенням стану здоров'я. Заступником секретаря парткому інституту по ідеологічній роботі обрана Вітюк Ольга Петрівна, кандидат технічних наук, ст. викладач кафедри нарисної геометрії і машинної графіки.

На засіданні парткому розглянуто питання «Про перебудову роботи партійної групи кафедри РІУ у світлі вимог XXVII з'їзду КПРС, наступних Пленумів і постанов ЦК КПРС». Роботу цю визнано недостатньою. Партгрупоргу Савлюку В. П. суворо на це вказано і зобов'язано вжити заходів по підвищенню рівня організаційно-партійної роботи, розвитку критики та самокритики, посиленню контролю за ходом перебудови стилю, форм і методів діяльності колективу кафедри. З цієї метою: визначити основні напрямки участі кафедри і комуністів у перебудові вищої школи, спрямувати зусилля на вдосконалення ідейно-політичного і морального виховання, формування у студентів стійких комуністичних переконань. Комуністів Савлюка В. П. і зав. кафедрою Ліхтциндера Б. Я. зобов'язано домагатися підвищення особистої відповідальності кожного комуніста, кожного члена колективу за кінцеві результати роботи.

Партком розглянув також опублікований газетою «За інженерні кадри» матеріал бюро головної групи народного контролю «За переслідування контролера». Відзначено, що факти переслідування колишнього голови групи НК АГЧ Новокрещенова М. Ф. з боку адміністрації в особі проректора Таранухи О. І. не відповідають дійсності. Це підтверджується письмовою заявою Новокрещенова М. Ф. і пояснювальними записками співробітників інституту.

Партком постановив: всебічно розвиваючи і поглиблюючи гласність, критику та самокритику, виборному активу, посадовим особам не допускати публікації неперевіраних фактів і тенденційних суджень, які ускладнюють морально-психологічний клімат в трудових колективах і підривають авторитет керівників. Голові ГННК Демешку В. Б. і заст. голови ГННК Шолохову В. І. виступити в черговому номері газети «За інженерні кадри» з відповідним роз'ясненням з приводу вказаної публікації.

За інженерні кадри

Газета видається
з лютого 1981 року.

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ
КОМСОМОЛУ ВІННИЦЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ

Ціна 1 коп.

№ 22 (263)

П'ятниця, 5 червня 1987 року

Виходить раз
на тиждень

ОБОВ'ЯЗОК —
ВЧИТИСЯ

І ЗНОВУ — СЕСІЯ!

△ Перша п'ятірка — перші вітання. На знімку: Алла Іщенко (група 4 АТ-84) і Олег Балинський (2 РТ-84).

△ До екзамену з систем автоматизації проектування можна готуватись і отак по-родинному. На знімку: Гусман Габі, Нельсон і Нінель-Андрія.

Фото Р. Кутькова.

«Зважування, випробування» — саме такий зміст латинського слова «екзамен» — одного із методів випробування, перевірки на відповідність певному ідеалу знань студента, його вміння користуватися цими знаннями у практичній діяльності. Зрештою, перевірки суті особистості студента.

Останнього часу екзамені стали, на жаль, практично єдиним методом оцінки усієї учбової діяльності студента. А заліки, захист звітів по лабораторних роботах, розрахунково-графічних завдань, курсових проєктів і робіт утратили свою роль серйозного іспиту. Однак, саме вони, коли ставитись до них належним чином, дозволяють випробувати, досконало зважити не тільки вміння використати теорію у практичному аспекті, але й систематичність у роботі студента, широту і глибину його пізнання, його особисті якості.

Не менше (якщо не більше) важливо, що цими способами викладач може (та й повинен) зважувати якість і своєї роботи, свої прийоми, стиль та методи навчання і виховання. І робити це можна оперативним, так само оперативним вносячи поправки у методику, позбавляючись допущених помилок і організовуючи таким чином «зворотній зв'язок», а

його ще так у нас мало. Екзамен не може слугити цій меті, оскільки він є індикатором уже зробленого. Це метод підбиття остаточного підсумку у вивченні дисципліни. Коли його розглядати з цих позицій і організувати у відповідності з цим призначенням, то екзамен втрачає для студента характер «лотереї», а для викладача — страдальницький етап «втягування» яких небудь слідів знань.

В умовах перебудови навчального процесу ми практично забули найважливіше — розроблення принципів, підходів, методів об'єктивної оцінки своєї діяльності і навчання студентів. Головна увага кафедр, деканатів, ректорату сконцентрована навколо питань перерозподілу годин на лекції і практику, на боротьбі за додаткові години для лекцій, «вбивання» кадрів, обгрунтування їх «важливості» і т. п. Це необхідні, але далеко не достатні заходи. Будучи здійсненими, вони становлять лише окремі еле-

менти тієї складної системи учбового процесу, яку нам належить синтезувати. І якщо в цій системі втратити таку ланку, як контроль, оці-

мають корінного перегляду, оскільки переглядається самий зміст навчання, маючи на увазі вимогу фундаменталізації і професіоналізації

дидактика орієнтуються на якогось «середнього» студента, котрий у кожного викладача свій. Чи не це є причиною жорстокої боротьби за го-

Иде екзаменаційна сесія на старших курсах. Днями у неї вступають студенти першого та другого курсів. Сесія може стати поворотним моментом у долі багатьох студентів, коли мати на увазі відомий мінуватський наказ № 660. Але вона повинна стати поворотним пунктом і у відношенні викладачів до екзаменів, до принципів контролю знань, до вироблення нової методики цього контролю. У першу чергу необхідно об'єктивно, без огляду на «відомство» визначити потребу в екзамені, якщо він проміжний, і відмовитися від нього у майбутньому, замінивши хорошим, діловим заліком чи іншим видом контролю.

Треба уважно придивитися до форми екзамену, його змісту. Цілком можливо, що замість теоретичних питань краще дати кілька задач, котрі охоплюють практично весь теоретичний матеріал; в іншому випадку виявиться доцільним робити письмовий екзамен. Важко говорити про форми контролю для будь-якої дисципліни. Тут потрібна творчість, бажання і праця, а головне — не можна відкладати, час не чекає.

Ю. ДАНИЛЮК,
декан факультету обчислювальної техніки.

Зважування, випробування

ЙДЕ ПЕРЕБУДОВА

△ ЕКЗАМЕН — ЄДИНИЙ МЕТОД ОЦІНКИ?
△ ЗМІНИТИ ПОГЛЯДИ НА УЧБОВИЙ ПРОЦЕС ЯК «ПЕРЕДАЧУ ЗНАНЬ»
△ СЕСІЯ — НЕ ТІЛЬКИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ. ДЛЯ ВИКЛАДАЧІВ — ТЕЖ!

нка, то система належним чином працювати не буде.

Треба змінити погляди на учбовий процес як «передачу знань». Це насамперед процес співробітництва викладача і студента, котрий не замкнутий сам на себе. Головна мета — виховати ідейно зрілих, громадсько активних спеціалістів з чітко вираженими професійними і соціальними якостями, особистості. Отже, нам необхідно мати ідеал цієї особистості, чітко обумовлену модель спеціаліста. Можна заперечити, що такі моделі є. Але, по-перше, ці моделі ви-

підготовки. По-друге, ці моделі практично не знайшли адекватного переломлення в моделях учбового процесу.

У бесідах з рядом викладачів вияснилось, що декотрі з них поняття не мають про які-небудь моделі, а коли й мають, то аніяким чином не пов'язують свою дисципліну з цією моделлю. Є міністерська програма, скомбінована робоча програма з урахуванням знань, нахилів, наукових інтересів лектора (тобто адаптація програми до знань викладача) — і цього досить. Учбовий процес, методика і

дини, за дисципліни, за велику кількість екзаменів у кожному семестрі. Чи це не є і причиною багаторазового дублювання матеріалу в різних дисциплінах?

У кінцевому результаті учбовий процес будується взагалі без будь-якої моделі, а його контроль здійснюється кожним викладачем на базі власного, досить розпливчатого ідеалу. Тільки чітка модель спеціаліста і адекватна їй модель учбового процесу дозволять синтезувати той ідеал, котрий повинен стати еталоном, з яким і здійснюватиметься порівняння при «зважуванні» знань, умінь і навичок цілком реального студента. Необхідно різко підвищити роль і значущість заліків, звітів по лабораторних роботах, захисту різних завдань. Це особливо потрібно в умовах значного повороту у бік самостійної роботи студента над учбовим матеріалом.

ИНТЕРКЛУБ

ПОСВЯЩЕНО АФРИКЕ

25—31 мая проводилась неделя солидарности с народами Юга Африки, а накануне мы отмечали годовщину создания Организации африканского единства—День освобождения Африки. По этому случаю в актовом зале института состоялся вечер. С докладом выступил студент Опока Боско. Он отметил, что вторая половина XX века ознаменовалась крушением колониальной системы в странах Азии и Африки, вывела их народы на путь суверенного развития, глубоких социально-экономических сдвигов и культурных преобразований.

Африканцы сокрушили на своем континенте колониальную систему империализма, на руинах которой возникли десятки самостоятельных независимых государств. Однако сегодня перед Африкой стоит множество проблем. Это, прежде всего, отсталость экономики, связанная с наследием колониального прошлого, экономическая задержанность капиталистичес-

ким странам. Используя разнообразные рычаги и средства, империалисты пытаются втянуть страны Африки в различные создаваемые ими военные союзы и блоки, не дают этим странам свободно маневрировать своими ресурсами, делают их участниками гонки вооружений.

Докладчик подчеркнул, что Советский Союз плодотворно развивает сотрудничество со странами Африки, оказывает молодым государствам значительную материальную помощь, необходимую для их развития. К настоящему времени при содействии СССР в Африке уже сооружено и введено в эксплуатацию более 330 объектов, подготовлено 30 тыс. специалистов, сейчас в СССР обучается 22 тыс. молодых африканцев.

После торжественной части состоялся концерт. Зрителям было представлено богатое самобытное искусство Африки. Танец — одно из ярчайших проявлений фольклора. И открылся

концерт танцем страны, история которой насчитывает тысячелетия, — национальным танцем Египта, который исполнили студенты нашего и медицинского институтов. Танцы Мали, Конго подтвердили, что древняя самобытность традиций африканских народов продолжает свою жизнь, приобретая новые формы (например, колоритный танец «Международный скандал»). В концерте также прозвучали песни Мадагаскара, Непала, Ливана.

Представителей африканского континента задушевной украинской песней приветствовали студентки педагогического института. Поздравили их и представители землячества студентов из Кубы, Афганистана, Сирий и др. стран.

К сожалению, студенты-африканцы не услышали приветствий от курирующих кафедр нашего института — энергетики, теоретической механики, ТОР, охраны труда, ЭППиСХ, КИПРа, электрических станций. Не прозвучали поздравления и от студенческого коллектива ВПИ (ответственные — О. Шевчук, от кафедры общественных наук — В. Д. Левченко).

В. ФУРИК,
зам. декана по работе со студентами-иностранцами,
Н. ДЖУЛАЙ,
руководитель по организации художественной самодеятельности среди студентов-иностранцев.

УЧИТСЯ ВЧИТИ

ТЕОРЕТИЧНЕ МИСЛЕННЯ

В ПРОЦЕСІ мислення, за словами Лейбніца, людина виражає «максимум знань в мінімумі простору», тобто в мінімумі слів виражає максимум істотної інформації про певний клас предметів і виражає це у вигляді понять, суджень. Поняття — це логічна форма відображення істотних ознак, властивостей об'єктів мислення, що виражається словом. У свою чергу, істотні ознаки — це такі ознаки, без яких предмет не може існувати і які є достатніми для розпізнавання предметів людиною. Поняття — короткий запис, «ярлик» істотних ознак, що цьому «ярлику» приписується людиною.

Виділити істотні ознаки предметів досить важко. Скажімо, люди давно намагалися знайти істотні ознаки поняття «людина». Старогрецький філософ Платон дав таке означення: «Людина — двоного тварина, але без пір'я». За переказом, один із його учнів приніс на заняття ощипану курку і, поклавши її на вчительів стіл, мовив: «Ось людина Платона». Лише К. Маркс вказав істотні ознаки цього поняття. Людина — суспільна істота, яка здатна виробляти знаряддя праці і володіє високорозвиненим мисленням та мовою.

Наукові поняття — фундамент науки, підсумок багатовікового її розвитку. Без них мислення буде багатослівним, плутаним і логічно неправильним. Від того, як студент засвоїв наукові поняття, залежить засвоєння законів та теорій і вміння застосовувати набуті знання у своїй практичній діяльності. Тому необхідне розуміння логічної структури понять та способів їх засвоєння.

Кожне наукове поняття має зміст, певну логічну структуру та наукову назву — термін. Зміст поняття — це сукупність загальних істотних ознак, що властиві певній групі предметів мислення. Структура поняття — логічні зв'язки (сполучники), які зв'язують між собою істотні ознаки. Так, згадане поняття «людина» має таку структуру. «Людина буде тоді і тільки тоді, коли є: 1) суспільна істота («і» 2) здатна виробляти знаряддя праці («і» 3) володіє високорозвиненим мисленням («і» 4) володіє мовою. Слово «людина» тут — термін, 1, 2, 3, 4, — істотні ознаки, сполучник «і» —

логічна зв'язка, яка вказує, що «людина» можна назвати лише татий об'єкт реальної дійсності, якому властиві всі вищевказані ознаки. При відсутності навіть однієї з них в об'єкті мислення не можна твердити, що він є людиною. Подумаєте, чи можна назвати двомісячну дитину люди-

таку частину? Уявити — значить побачити в уяві. А як можна «побачити в уяві» як-що ви ніколи фотона не бачили реально?

Однак такі поняття дають нам можливість шляхом логічно-математичних операцій виявити закономірності і властивості, які дослідним шляхом ніколи не мож-

Заняття в лабораторії промислових робіт (кафедра металорізальних верстатів і інструментів).

ною?

Знання студентом логічної структури поняття є необхідною умовою логічного мислення. Слід також пам'ятати, що кожне наукове поняття — абстрактне і придумане людьми, а тому одне і те ж поняття — термін може мати різний зміст. Для логічного мислення завжди потрібно чітко встановлювати зміст поняття, яке вживається в процесі мислення, розмови. В добре розвинутих науках наукові поняття мають однозначний, точний зміст.

Наукові поняття утворюються шляхом узагальнення істотних ознак об'єктів і шляхом придумування теоретичних конструкцій об'єктів, які безпосередньо не сприймаються органами чуття, але за їх допомогою можна пояснити певні реальні фізичні чи соціальні процеси. Прикладами таких конструкцій є поняття «фотон», «електрон», «електричний струм» і т. п. Справді, за означенням «фотон» — частинка, яка не має маси і рухається у вакуумі з швидкістю світла. Чи можете ви собі уявити або побачити

на знайти. Про те, що такі поняття відображають реальну дійсність, свідчить те, що ми можемо завбачати і керувати «таємничими силами» — добувати атомну енергію, керувати потоком електронів і т. д. В цьому і могутність мислення! Проте всяке теоретичне мислення, щоб бути плідним, повинне обов'язково опиратись на емпіричну інформаційну базу — факти, одержані шляхом спостережень та експерименту.

Оскільки, за словами В. І. Леніна, «всяка наука є прикладна логіка», студент у вузі повинен у першу чергу оволодіти емпіричними методами пізнання (методами планування факторного експерименту, кореляційного аналізу, методами знаходження причин явищ, визначати структуру наукових понять та вміння користуватись ними для розпізнавання предметів мислення), навчитися методам теоретичного мислення (логіко-математичним методам одержання нової інформації).

В. ЧИЖИК,
доцент, кандидат педагогічних наук.

МИР ПОЕЗИ

Лирика Александра Енисеева

День открывается
светом зари,
Речка речушкой течет
поначалу,

Жизнь озаряется
светом любви —
Нынче все так же,
как прежде бывало.

Атома свет
и полет корабля
(Явью что стало
для нашего века)

Не отменяют
заветного дня —
Он и источник,
и песнь человека.

Утро дарит нам
грядущее дня,
Весны нам стелят
ковры разноцветья,

Счастье приходит,
любовью мая, —
Тропка одна
чрез года и столетья.

Солнце встает
и играет роса,
Почки набухли —
природа ликует,

Пара влюбленных —
земная краса,
Жизнь на корню,
и любовь торжествует.

В вечном движении
жизни стезя.
Что-то рождается
в ней,

как и прежде.
Лишь без любви
нам и нынче нельзя,
Нету ее —

и не будет надежды.
Будут полеты
к неземным мирам,
К дальним галактикам,
звездным скоплениям.

Только любовь
не остынет и там...
Бьется извечный
родник
вдохновения.

Кукушка все утро
в леу куковала.
Как будто бы годы
кому-то считала.

А может надежды
кому-то дарила?
Иль тайны чужие
случайно открыла?

А может... Да что там,
напрасны гаданья.
Запла о встрече,
глядишь — расставанье.

И все ж мне по нраву
ее пересчеты.
В них мало надежды,
но нет и заботы.

В них что-то из
детства,
из сказки есть тоже.

В них радость живая,
на песню похожа.
Мне с песней кукушки
спокойней живется.

И сердце как-будто
надежнее бьется.

Капля за каплей,
Волна за волной —
Плещется жизни
Извечный прибор.

Капля за каплей,
Весна за весной —
Зорькою алой
Всегда ты со мной.

Капля за каплей,
Ручей за ручьем —
Есть и сегодня,
Придет и потом.

Чудове місце відпочинку на природі — інститутський спортивно-оздоровчий табір «Супутник» біля Степашок Гайсинського району.

ПРИРОДА І МИ

А К О Р Д И Л І Т А

Клинок садової ділянки — за Малими Хуторами під лісом. Якщо електричкою, то — шість хвилин дороги, і ти вже на зелених пагорбах у жовтому цвіті кульбаби.

Вони заклечані так густо, ніби на землю упало раптом нежарке сонце, Кульбаба!

Чуєте, яке слово? Кругле й звуковите, як маленький бубон.

Ну, а сама квітка серед природи — золота краплина. На моріжок, устелений кульбабою, навіть ступати боляче — така врода і гарність.

Бджолам, певне, теж до вподоби ця краса. Вони інстинктивно осявідчуються на своїй тихо-ніжній мові і в них — не голоси, а якась половина чп й третина паголось, що солодко пливе над горбами і пахне медом. Душа п'є цю музику літа, наповнюється нею вщерть і, поминувши горби, ти ловишся на думці, що йдеш з такою неквапливою обережністю, наче боїшся розхлюпати в собі щось велике й потрібне.

Будеш по тому сапати города, клопотатись біля яблуньок і груш, а цілющо-органна тихість не вибуватиме з тебе довго-довго. І не схочеться задумуватись, чого це так. Либонь, і квітка, і бджола, і струмок, і гілка, і промінь, і косиця трави, і тінь — все у природі має силу, але ти не завжди знаєш, коли і за якої нагоди ця сила зробить тебе своїм продовженням. Та й чи треба знати?

Ледь чуно шурхотить сапа, на гливкому суглинку ширшає й ширшає слід роботи.

А ясний день не шкодує сонця. На далекому, вицвілому, мов сатин, обрії плывуть самотні білі айсберги, красиві й нестрашні слуги дощу.

Дощ упаде через годину, бистрий, веселий, мов тонконога світла кавалерія. Навіть не буду ховатись у лісі, до якого піста метрів, а тільки зйду на межу і дивитимусь, як на мое сапання злетяться шпаки, заюркочуть діловито, почнуть шукати здобичі, і в мені ворухнеться щось гостро приємне — моя праця знадобилась природі, вона увиходить в неї органічно, як вода, сонце, повітря.

Дощ буде нетривалим, не промочить навіть землі, однак ліс на очах зміниться, земля відмолодне, сонце наскрізь пронизає густе шатро і воно засвітиться зсередини, мовби запалювало його не небо, а земля.

Заполонений органною музикою бджіл, я даремно думав, що нічого іншого не чую, бо коли після дощу обізвався соловейко, то голос у нього був не такий, як раніше, а мовби промитий дошовою россою, розлогий, свіжий, схожий... на великого срібного обруча. Це, звичайно, смішно порівнювати голос з обручем, але ж котилося лісом такої неймовірної краси диво, блищало і сяяло, розсипаючи подзвін, що по іншому його назвати було не можна. Якби ніколи не бачив соловейка, то хіба подумав би, що це крихітка, а не гігант? Слово честі, колісь, в глибокій давнині, за тисячі років до язичництва, люди мали солов'я за Бога. Ми, нинішні, не можемо розгадати геніальної тайни його пісні, а що казати про древніх? Чим, як не благословенням неба, могли вони пояснити цей неземний талант?

Вторила солов'єві вивільга, підфарбовуючи ясність дня у жовтий колір (мені здається, що голос її схожий на неї саму, вродливу і жовту). Мимо города йшла якась жінка і сказала, що вивільга — це Мавка, перетворена в пташку за те, що зводила з ума парубків, одбиваючи їх у лісах. Жовта розлучниця! Якщо загніздиться у чийомусь саду, — не чекай там миру і сімейної злагоди.

Я посміявся з такого тлумачення і запитав тітку, що вона знає про зозулю, яка тієї саме хвилини заходила зматері з вивільгою. Сподівався почути щось про материнську легковажність, а тітка сказала, що зозуля — скупий бухгалтер, який кумкає ошадливо, боячись покласти зайвого карбованця в чужу калитку.

...Недовзі після дощу почало холодати, засмутилось небо, вицвілий сатин набряк і почорнів, білі айсберги сховалися за обрії і випірнули звідти похмурими темними кораблями. Інколи ще вигульгувало сонце, але вже мовби з-за штор, покрадьки і боязко. Срібний обруч погас і перестав дзвеніти, вслід за ним згасли усі звуки, тільки лісом ходила туди-сюди буйна хвиля — то чорна, то зелена, а потім запав тривожний, погрозовий морок. Я зрозумів, що це вже не жарті і, схопивши інструмент, мерщій кинувся до лісу. І вчасно... Навздогін мчав сліпий волохатий циклоп, і спина вже виразно чула його мокре дихання.

В. ІВЧЕНКО.

Редактор **А. ЗАБЛОЦЬКИЙ.**